

EL DAVANTAL DE

Es dóna per fet que l'home és l'únic ésser que menja a hores fixes. He escrit *ésser* en comptes d'*animal* perquè en el moment de decidir-ho he sentit una mena de cosa. Com ara un escrúpol, con la por de veure afectada la part que em toca.

**Racionals,
però
no gaire**

El cas és que els animals, en general, mengen quan tenen gana i no cacen per esport, sinó per pura necessitat. Això els honora. L'home s'ha inventat uns horaris i uns noms: l'hora d'esmorzar, l'hora de dinar i l'hora de sopar. I sol tenir en els seus habitacles un peça que se'n diu el menjador. Sense voler expressar-me en termes absoluts, també es pot afirmar que els animals dormen quan tenen son i, en canvi, l'home ha establert unes hores de ficar-se al llit i compta, en cada casa que s'estimi, amb un espai imprescindible que se'n diu dormitori. Com que les hores preceptives i reglamentàries de dormir no coincideixen pas sempre amb la son natural, l'home s'ha inventat els somnífers, coneguts també —segons la forma del fàrmac— amb el nom de pastilles per a dormir. Això trenca sovint els ritmes vitals, i el dormir artificialment comporta a vegades un despertar-se ensopit, que requereix la ingestió d'unes altres pastilles per a espavilar-se.

Els animals (parlo sempre en termes relatius) tenen unes èpoques de zel que els permeten, un cop desfogats, estar més pel que fan en altres qüestions de compromís. L'home (em dol haver-ho de recordar) va esverat tot l'any i amb freqüència és víctima de trastorns greus.

Podria allargar la relació de diferències,

però el propòsit és centrar-me en una de francament curiosa: els animals estan contents quan els ve de gust, descansen quan volen i feinegen quan els cal. L'home no. Ha creat el calendari, on hi ha assenyalats els dies de festa de caràcter obligatori i, fins i tot, les dates en les quals ha d'estar content per tradició. Això ha ocasionat un caos que ja ningú no pot negar. Quan arriba el cap de setmana, en comptes d'estar-se quiet i reposar, li entra el neguit de fer quilòmetres tripulant els enginyosos vehicles que ha creat amb la seva fèrtil inventiva, i durant un dia i mig o dos acumula malhumor disgustant-se amb col·legues d'autopista, de carretera i d'estacionament, amb cafeteries i restaurants de ruta i (no podem fer veure que ho ignorem) amb la pròpia família, que sovint no es fa càrrec del drama esgotador que suposa conduir automòbil en diumenge i festes de guardar, sobretot en el transcurs de les temibles caravanes que es formen en els retorns.

Però jo volia comentar, preferentment, les dates destinades a celebracions, a estar alegres i a tenir sentiments de bondat i d'amor al proïsme. Com ara Nadal i Cap d'Any, i alguna altra repartida d'ací d'allà de l'almanac. Hem anat canviant el significat originari i les festes religioses se'ns han tornat profanes, gairebé sense adonar-nos-en. El recolliment espiritual qui sap on para i allò de la invitació a estar content sembla que ja no la rebi ningú. Mai no he vist tanta gent amoïnada com en els dies de festa grossa, de finals i de començaments d'any. Vaguen en grups nombrosos, empenyent-se per botigues i grans magatzems, amb el posat de buscar coses que no troben, o que quan les troben resulta que sobrepassen de molt el seu pressupost.

Aquestes reflexions —deixant de banda experiències personals— me les ha suggerides un amic que, amb mirada trista, em va dir:

— Estic desfet. Ja tinc ganes que acabin les festes per poder descansar una mica.

PERE CALDERS